

Tágíthatók-e a határok (és ha nem, hogyan)?

e-learning vs kreativitás

Csűry István (Debreceni Egyetem)

Ismeret és kompetencia

I.

(Nyelvi) kompetenciák és e-learning

- ▶ Explicit formában leírható
- ▶ (nagyjából) állandó és egységes
- ▶ véges elemű halmazt alkotó ismeretek

- ▶ elemek és szabályok *használata*
- ▶ előre nem látható változatosságú és sokaságú
- ▶ végtelen, egyéni variációkat is megengedő kombinációk

- ▶ Tananyagok és tesztek
- ▶ Tanuló/rendszer intrerakció
- ▶ Teljes/nagyfokú automatizálás

- ▶ Nyitott tevékenységek
- ▶ Humán interakció (tanuló/tanuló, tanuló/tutor)
- ▶ Csekély vagy lehetetlen automatizálás

Ez a zóna érdekes számunkra: változatosság + variációk, de tipikus automatizmusok

---

Példa: fonetika

▶ Érintett kompetenciák:

▶ beszédértés

▶ szóbeli kifejezőkészség

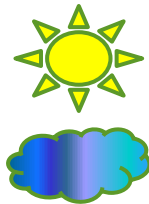

▶ Területek:

▶ szegmentális szint

▶ percepció

▶ produkció

▶ szupraszegmentális szint

▶ hangsúly

▶ intonáció

▶ egyébek (pl. hangkötés a franciában)

▶ Probléma: percepciós korlátok

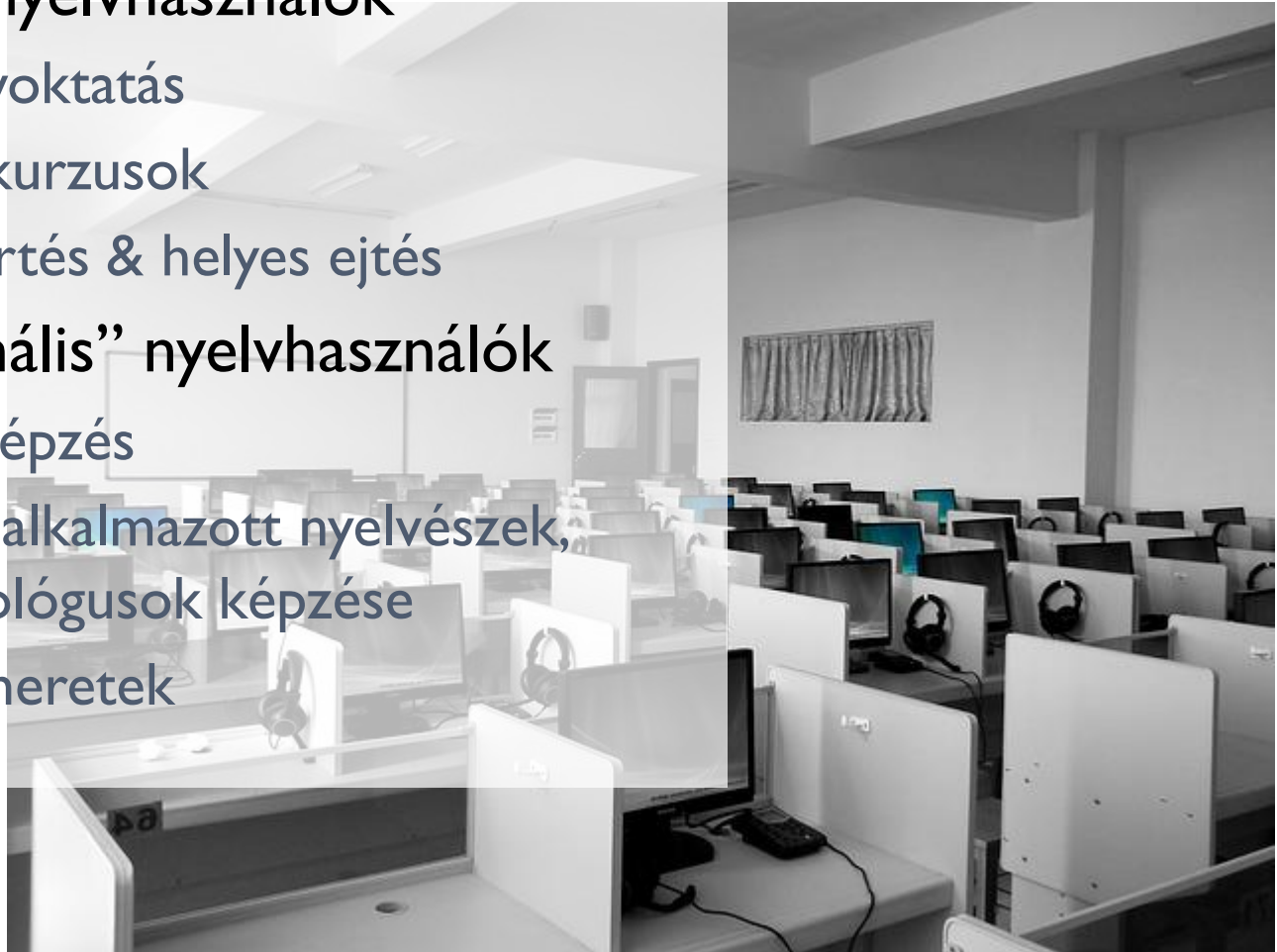

Szintek és célok:

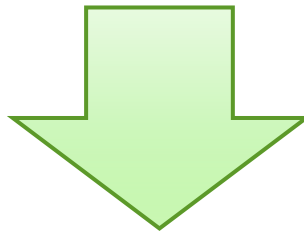
- ▶ „Egyszerű” nyelvhasználók
  - ▶ iskolai nyelvoktatás
  - ▶ nyelvvizsgakurzusok
  - beszédértés & helyes ejtés
- ▶ „Professzionális” nyelvhasználók
  - ▶ nyelvtanárképzés
  - ▶ nyelvészek, alkalmazott nyelvészek, nyelvtechnológusok képzése
  - + meta-ismeretek

Nyelvek

- ▶ Angol: sok tanuló, felhasználó, oktató, fejlesztő, anyag és eszköz
- ▶ A „kis” és/vagy „ritka” nyelvek
- ▶ Nyelvpárok (pl. mi a nehéz a fr. kiejtésben a magyaroknak, és mit találunk a kész tananyagok jó részében?)

- ▶ Saját tananyagfejlesztés
- ▶ Erőforrások!

Példák/megoldások

2.

Példa: egy szaknyelvoktatási projekt

- ▶ „Szak-nyelv-tudás” – Az idegen nyelvi képzési rendszer fejlesztése a Debreceni Egyetemen
  - ▶ TÁMOP-4.1.2.D
- ▶ Angol, francia, német, olasz és orosz e-tananyagok Moodle-keretben
- ▶ Írásbeliséggel vs szóbeliséggel kapcsolatos kompetenciákat fejlesztő tevékenységek

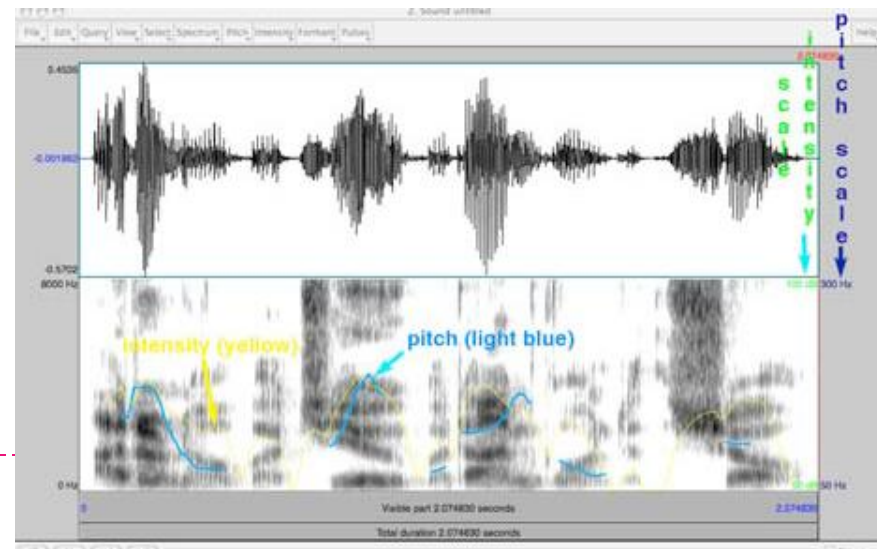
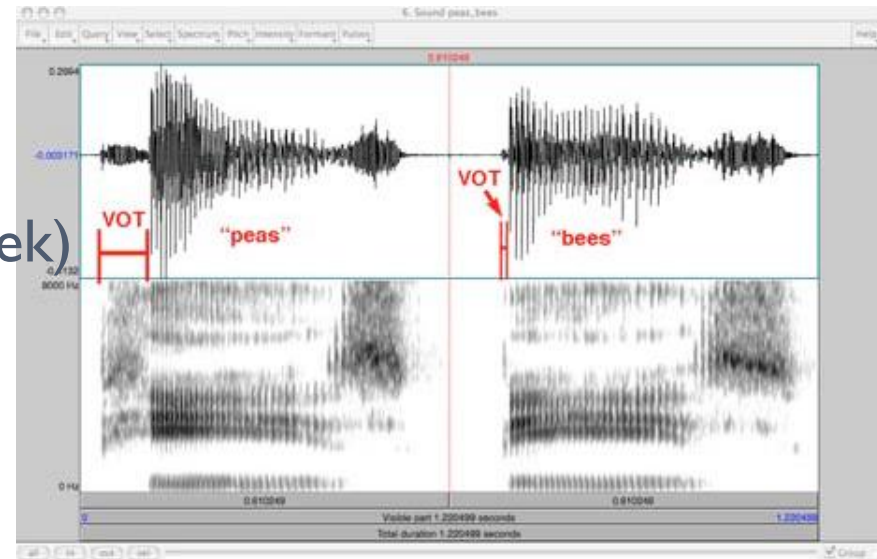

The screenshot shows a web browser window displaying a project website. The browser's address bar shows 'szaknyelv.tudas.unideb.hu'. The page has a green header with the text: „Szak-nyelv-tudás” – Az idegen nyelvi képzési rendszer fejlesztése a Debreceni Egyetemen. Below the header, there is a navigation menu with items: A projektről, Bizottságok/Munkacsoportok, Rendezvények, Média megjelenések, Tananyagok, Szintfelmérők, Dokumentum sablonok, and Partnerek. The background of the page features a large image of graduates in black gowns celebrating, with a building in the background.

Néhány e-learning megoldás

- ▶ **Általános:**
  - ▶ a vizuális csatorna bekapcsolása (grafikus elemek)
  - ▶ külső eszközök (fontok, szoftverek)
- ▶ Angol fonetikai átírás tanítása ([Aperliński et al.](#))
- ▶ Angol kiejtés tanítása Praattal ([Wilson](#))
- ▶ Moodle modulok (NanoGong, Matbury Listen and repeat...)
- ▶ [Chrome](#) beszédfelismerő eszközének használata

Általános megoldások és speciális igények

- ▶ **Beszéd felismerés: generalizáció a jobb hatások érdekében**
  - ▶ pl. hangok ejtés változatai: [o] vs [ɔ], [Ø] vs [œ], [r] vs [ʀ] stb.
- ▶ **Kiejtés fejlesztése: differenciáció**

Amire szükség van

3.

Moodle és tananyagfejlesztés

- ▶ Erőforrások
  - ▶ humán
  - ▶ anyagi
- ▶ Saját tananyagfejlesztés
  - ▶ együttműködés
    - ▶ szakmákon belül
    - ▶ SZAKMÁK KÖZÖTT

Interdiszciplináris összefüggések

▶ NLP

- ▶ beszédfelismerés
- ▶ beszédszintézis
- ▶ szöveg-/információfeldolgozás
- ▶ gépi fordítás
- ▶ multimodális (ember/gép) kommunikáció

▶ Más területek

- ▶ MI
- ▶ kognitív tudomány
- ▶ ...

Köszönöm a figyelmet!

Csúry István
DE BTK, Francia Tanszék
www.francia.unideb.hu
csury.istvan@arts.unideb.hu